

การแก้ไขกฎหมายล้มละลาย โดยปรับปรุงโครงสร้างทั้งฉบับ (ตอนที่ 1)

พลิชฐ์ อัครวิวัฒนาพร¹

□ บทนำ

นับแต่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มีผลบังคับใช้ ประเทศไทยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง ได้แก่

1. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511 แก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้อาจฟ้องให้ลูกหนี้ล้มละลายและราคาทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นไม่อยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้และแก้ไขปรับปรุงเรื่องการเพิกถอนการโอนให้มีความเหมาะสมขึ้น

2. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526 แก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้อาจฟ้องให้ล้มละลายได้

3. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 แก้ไขโดยเพิ่มเติมหมวด 3/1 การฟื้นฟูกิจการเพื่อเปิดโอกาสให้ลูกหนี้บางประเภทสามารถฟื้นฟูกิจการได้โดยไม่ต้องล้มละลาย

4. พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 แก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนหนี้ที่เจ้าหนี้อาจฟ้องให้ล้มละลายได้ จำนวนเงินที่ต้องวางประกันค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในขั้นตอนต่างๆ และราคาของทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมาแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ และแก้ไขในส่วนของการฟื้นฟูกิจการและกระบวนการล้มละลายในส่วนที่เกี่ยวกับการลงมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ การใช้ดุลพินิจของศาลในการเห็นชอบด้วยแผน อำนาจของผู้บริหารแผนเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ การเพิกถอนนิติกรรม ลำดับบุริมสิทธิ และยกเลิกบทบัญญัติที่มีบทบัญญัติแล้วในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. 2542

¹ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- LL.M., University of Pennsylvania, United state of America
- LL.M., Harvard Law School, United state of America
- เนติบัณฑิตแห่งรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

หนึ่งคือปัญหาของทัศนคติของบุคคลทั่วไปที่เห็นว่าบุคคลลัมลละลายนั้นเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา ทัศนคติเช่นว่านี้ปรากฏตัวขึ้นทั้งในทางปฏิบัติทั่วไปและทั้งในค่านโยบายของรัฐ เราจะพบว่าในกฎหมายหลายฉบับที่มีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องมิให้บุคคลลัมลละลายดำเนินการหรือเข้ารับตำแหน่งอย่างหนึ่งอย่างใดเสมอ ทัศนคติเช่นว่านี้ เราเรียกว่าการสร้างตราบาป (stigmatization) ให้แก่บุคคลลัมลละลาย ซึ่งส่งผลร้ายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเอง เนื่องจากบุคคลที่ประกอบธุรกิจหรือดำเนินการทางเศรษฐกิจอย่างใด ๆ ย่อมประสบกับความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ถ้าหากระบบกฎหมายของเราทำให้ประชาชนทั่วไปเห็นว่าถ้าเราดำเนินการธุรกิจอย่างใด ๆ แล้ว ประสบความล้มเหลวจนเป็นหนี้สินไม่สามารถชำระหนี้ได้ นอกจากการจัดการชำระหนี้สินตามระบบกฎหมายลัมลละลายแล้ว ระบบกฎหมายของเรายังลงโทษบุคคลเหล่านั้นให้ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอีก ย่อมทำให้บุคคลเกิดความลังเลที่จะประกอบธุรกิจหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งอาจช่วยสร้างสรรคความมั่งคั่งให้แก่ประเทศได้ ระบบกฎหมายเช่นนี้ย่อมทำลายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือความท้าทายของเอกชนในการลงทุนดำเนินการธุรกิจอย่างหนึ่งอย่างใดได้

นอกจากข้อเสียที่เกิดขึ้นจากกระบวนการลัมลละลายในตัวของมันเองแล้ว การที่คดีลัมลละลายในประเทศมีความซับซ้อน เข้าใจยาก และใช้เวลายาวนาน ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่จะลงทุนในประเทศไทยด้วย เนื่องจากกฎหมายลัมลละลายเป็นกฎหมายที่กำหนดวิธีการที่จะจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายได้เต็มจำนวน การจัดการชำระหนี้เช่นว่านี้ย่อมกระทบต่อสิทธิของเจ้าหนี้ในทางใดทางหนึ่งได้ การที่กฎหมายลัมลละลายของประเทศไทยมีความยุ่งยากซับซ้อน ใช้เวลาในการดำเนินคดีเนิ่นนาน และไม่สามารถคาดหมายได้ (predictability) ย่อมทำให้ผู้ลงทุน

ที่จะเข้ามาติดต่อดำเนินธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดในประเทศไทย จำเป็นต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายลัมลละลายเข้าไปคิดคำนวณความเสี่ยงและความเหมาะสมในการที่จะนำเม็ดเงินมาลงทุนในประเทศไทยด้วย เมื่อกฎหมายลัมลละลายของประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องและเกิดข้อสงสัยในประสิทธิภาพดังกล่าวแล้ว ย่อมจะกระทบต่อการลงทุนทั้งในและต่างประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ด้วยสาเหตุต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลัมลละลาย พุทธศักราช 2483 และควรที่จะแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างทั้งฉบับแทนการแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะบทบัญญัติที่เห็นว่าเป็นปัญหา เพราะหากดำเนินการแก้ไขเพียงบทบัญญัติบางบทบัญญัติแล้ว ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกับที่ผ่านมาแล้ว จึงนำมาสู่โครงการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลัมลละลายนี้ เพื่อให้การปรับปรุงกฎหมายมีมาตรฐานสากลและมีโครงสร้างที่สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

● ความเป็นมาของการแก้ไขกฎหมายลัมลละลาย โดยปรับปรุงโครงสร้างทั้งฉบับ

การพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลัมลละลาย พุทธศักราช 2483 ทั้งฉบับเกิดขึ้นโดยมติของที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติลัมลละลาย พุทธศักราช 2483 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2547 โดยคณะกรรมการชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2530 คณะกรรมการชุดดังกล่าวมีนายปรีชา พานิชวงศ์ เป็นประธาน ผลงานที่สำคัญของคณะกรรมการชุดนี้ได้แก่ การแก้ไขพระราชบัญญัติลัมลละลาย โดยพระราชบัญญัติลัมลละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541

ต่อมา เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2541 มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ โดยให้นายประจักษ์ พุทธิสมบัติ เป็นประธานกรรมการ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2548

เปลี่ยนแปลงรายชื่อกรรมการบางคนอีกครั้ง และในครั้งนี้ได้แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการอีกด้วยเหตุผลสำคัญในการเพิ่มเติมให้เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ที่กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีสำนักงานธุรการที่เป็นอิสระแยกต่างหากจากกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมจึงได้มอบหมายภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้แก่สำนักงานกิจการยุติธรรมรับผิดชอบ

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของคณะกรรมการในปี พ.ศ. 2548 แล้ว คณะกรรมการได้มีการประชุมกันอีกหลายครั้งต่อเนื่องกันตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2548 จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549² และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายล้มละลาย และนายประจักษ์ พุทธิสมบัติ ประธานคณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งลงวันที่ 22 มีนาคม 2549 แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างกฎหมายล้มละลายขึ้น

คณะกรรมการยกร่างกฎหมายล้มละลายได้มีการประชุมเพื่อยกร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. จำนวน 31 ครั้ง จนเสร็จสิ้นการพิจารณาในหมวดชำระกิจการและทรัพย์สิน หมวดฟื้นฟูกิจการ หมวดบทกำหนดโทษ โดยยังเหลือขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงร่างให้มีลักษณะคล้ายกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายที่มีบทบัญญัติทั่วไปที่ใช่ได้กับกระบวนการล้มละลายทุกกระบวนการและบทบัญญัติเฉพาะที่ว่าด้วยกระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สิน และกระบวนการฟื้นฟูกิจการ เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนการปรับปรุงร่างดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการยังมีแผนงานที่จะพิจารณาบทบัญญัติให้มีการเพิ่มเติมช่องทาง

เลือกนอกจากการชำระบัญชี (Alternative to liquidation) ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบัน เรามีเพียงช่องทางเดียว คือการฟื้นฟูกิจการ โดยคณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นในเบื้องต้นว่าช่องทางของการฟื้นฟูกิจการเพียงประการเดียวยังไม่เพียงพอต่อสภาพปัญหาในประเทศไทย

● ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. (ส่วนการชำระกิจการและทรัพย์สิน)

การพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายล้มละลายในส่วนแรกคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงส่วนของคดีล้มละลายเดิมก่อน โดยได้นำแนวความคิดหลักจากแนวทางในการร่างกฎหมายล้มละลาย (Legislative Guide on Insolvency law) ของคณะกรรมการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ หรือ UNCITRAL (United Nation Commission on International Trade Law) มาเป็นหลักในการพิจารณาควบคู่กับหลักกฎหมายในประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีกฎหมายล้มละลายที่ทันสมัย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ เป็นต้น

แนวความคิดเริ่มแรกในการแก้ไขกฎหมายล้มละลายได้แก่ การปรับเปลี่ยนชื่อกระบวนการล้มละลายเสียใหม่ โดยในเบื้องต้นให้ใช้ชื่อ “กระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สิน” ไปก่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการสร้างตราบาปให้แก่ลูกหนี้³ เนื่องจากในปัจจุบัน บุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายจะถูกจำกัดสิทธิโดยกฎหมายต่างๆ โดยไม่คำนึงว่าลูกหนี้สุจริตหรือไม่ นอกจากการถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายแล้ว ยังได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไปที่มักจะมองเห็นว่าบุคคลล้มละลายเป็นบุคคลที่ขาด

² ดูรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 วันที่ 19 ตุลาคม 2548 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2548 วันที่ 23-25 ธันวาคม 2548 c และวันที่ 25 เมษายน 2549

³ ดูรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2548

ความน่าเชื่อถือทางการเงินและไม่มีความสามารถในทางกฎหมายที่จะดำเนินการอย่างใดๆ ได้ จึงควรที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติเหล่านี้เสีย โดยกำหนดให้มีกระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สินกับการตกเป็นบุคคลล้มละลายแยกต่างหากจากกัน นอกจากการปรับปรุงชื่อกระบวนการแล้ว ในร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ยังได้เพิ่มเติมหลักการใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีล้มละลายซึ่งน่าสนใจไว้อีกหลายประการ

ในเบื้องต้นนี้ ขอให้ท่านได้ลองพิจารณาร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ในส่วนของการชำระกิจการและทรัพย์สินเสียก่อน แล้วในตอนต่อไปจะได้วิเคราะห์ให้เห็นว่าในร่างพระราชบัญญัติใหม่นี้ได้มีหลักการใหม่ในกฎหมายล้มละลายอย่างไรบ้างและหลักการเช่นนั้นกำหนดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ใด

ร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย⁴

พ.ศ.

.....

หมวด 1

กระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สิน

.....

ส่วนที่ 1

บทนิยาม

มาตรา 1 ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“กระบวนการล้มละลาย” หมายความว่า กระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สิน กระบวนการฟื้นฟูกิจการ หรือกระบวนการจัดการเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ใดๆ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“หนี้ไม่มีประกัน” หมายความว่า หนี้ของเจ้าหนี้ไม่มีประกัน หรือหนี้ของเจ้าหนี้มีประกันในส่วนที่อาจจะไม่ได้รับชำระหนี้จากหลักประกัน

“สัญญาทางการเงิน” หมายความว่า สัญญาซื้อขายหลักทรัพย์ อนุพันธ์หรือสินค้าล่วงหน้าในตลาดแลกเปลี่ยน หรือสัญญาอื่นใดในทำนองเดียวกันที่คู่สัญญาได้ทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินหรือป้องกันความผันผวนของราคาหรือมีลักษณะหักกลบลบบัญชีนี้ระหว่างกัน

“คำสั่งเริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย”

หมายความว่า คำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน คำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือคำสั่งอย่างใดๆ ที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย

“ลูกหนี้” หมายความว่า (รอการพิจารณา

ประกอบกับเรื่องการปลดการชำระกิจการและทรัพย์สิน)

ก. ในกระบวนการชำระกิจการและทรัพย์สิน ได้แก่ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

ข. [ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง]

“เจ้าหนี้ผู้ร้องขอ” หมายความว่า เจ้าหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม

“เจ้าหนี้มีประกัน” หมายความว่า เจ้าหนี้ผู้มีสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ในทางจำนอง จำน่า หรือสิทธิยึดเหนี่ยวหรือเจ้าหนี้ผู้มีบุริมสิทธิที่บังคับได้ทำนองเดียวกับผู้รับจำนำ

“ผู้จัดการทรัพย์สิน” หมายความว่า บุคคลคณะบุคคลหรือนิติบุคคลที่ศาลตั้งเพื่อทำหน้าที่ (ชำระกิจการและทรัพย์สิน หรือการอื่นใด) ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (รอการพิจารณาว่าจำเป็นต้องกำหนดเป็นคำนิยามหรือไม่)

“คำร้องขอ” หมายความว่า คำร้องขอให้เริ่มต้นกระบวนการล้มละลาย

“บุคคลภายในของลูกหนี้” หมายความว่า

(1) กรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ

⁴ ร่างที่เสนอคณะอนุกรรมการฯ พิจารณารวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2551

หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการ หรือผู้สอบบัญชีของลูกหนี้

(2) ผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นเกินจำนวนร้อยละห้าของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของกิจการของลูกหนี้

(3) คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของลูกหนี้หรือของบุคคลตาม (1) หรือ (2)

(4) ห้างหุ้นส่วนสามัญที่ลูกหนี้หรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) เป็นหุ้นส่วน

(5) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ลูกหนี้หรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด หรือเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด ที่มีหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของหุ้นทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัด

(6) บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ลูกหนี้หรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือ (3) หรือห้างหุ้นส่วนตาม (4) หรือ (5) ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(7) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ลูกหนี้หรือบุคคลตาม (1) ถึง (6) ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละสามสิบของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น

(8) กรรมการ ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ หุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิด บุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการ หรือผู้สอบบัญชีของห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด ตาม (4) หรือ (5) หรือ (6) หรือ (7) แล้วแต่กรณี หรือคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลดังกล่าว”

“บุคคลล้มละลาย” หมายความว่า ลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน และมีคำพิพากษาให้ล้มละลายตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ 2

ลูกหนี้

มาตรา 2 ลูกหนี้ที่ศาลอาจมีคำสั่ง ให้ชำระ

กิจการและทรัพย์สิน ต้องปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้ และ

(2) มีถิ่นที่อยู่ หรือมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักรหรือประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรไม่ว่าด้วยตนเองหรือโดยตัวแทนในขณะที่มีการร้องขอหรือภายในกำหนดเวลาสองปีก่อนนั้น หรือมีทรัพย์สินอยู่ในราชอาณาจักรในขณะที่มีการร้องขอ

มาตรา 3 เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าลูกหนี้ไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระหนี้ได้

(1) ลูกหนี้มีทรัพย์สินไม่พอกับหนี้สิน

(2) ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในกำหนด เมื่อได้รับหนังสือทวงถามจากเจ้าหนี้ผู้ร้องขอให้ชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และระบุไว้ในหนังสือด้วยว่าถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดแล้ว เจ้าหนี้จะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการล้มละลาย

(3) ลูกหนี้มีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้ได้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าหนี้ผู้ร้องขอบังคับคดีแก่ลูกหนี้แล้วมีทรัพย์สินไม่พอชำระหนี้

(4) ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่งและมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่อาจชำระหนี้รายอื่น ๆ ได้อีก

(5) ลูกหนี้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เพื่อประวิงการชำระหนี้หรือมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้

ก. ออกไปเสียนอกราชอาณาจักรหรือได้ออกไปก่อนแล้วและคงอยู่นอกราชอาณาจักร

ข. ไปเสียดอกเคหสถานที่เคยอยู่หรือซ่อนตัวอยู่ในเคหสถานหรือหลบไปหรือวิธีอื่นหรือปิดสถานที่ประกอบธุรกิจ

ค. ยักย้ายทรัพย์สินไปให้พ้นอำนาจศาล

ง. ยอมตนให้ต้องคำพิพากษาซึ่งบังคับให้ชำระเงินซึ่งตนไม่ควรต้องชำระ

มาตรา 4 บุคคลดังต่อไปนี้อาจยื่นคำร้องขอ

ให้ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ได้

(1) ลูกหนี้

(2) เจ้าหนี้รายเดิม ยวหรือหลายรายที่มีจำนวนหนี้แน่นอนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท

มาตรา 5 ห้ามมิให้ยื่นคำร้องขอให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้าปรากฏว่าศาลได้เคยมีคำสั่งยกคำร้องขอให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้หรือศาลได้เคยมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพราะความผิดของผู้ร้องขอก่อนวันยื่นคำร้องขอแล้วไม่เกินหกเดือน

มาตรา 6 ในขณะที่ยื่นคำร้องขอ ผู้ร้องขอต้องวางเงินประกันค่าใช้จ่ายไว้ต่อศาลเป็นจำนวนหนึ่งหมื่นบาทหรือตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และจะต้องสาบานต่อศาลว่าตนยื่นคำร้องขอโดยสุจริต ศาลมีอำนาจเรียกให้ผู้ร้องขอวางเงินประกันค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 7 ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลเห็นว่าการถอนคำร้องขอจะเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลาย แต่ถ้าศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้

ส่วนที่ 3

ผลของคำสั่งรับคำร้องขอ

มาตรา 8 คำสั่งรับคำร้องขอมีผล ดังต่อไปนี้

(1) ห้ามมิให้ดำเนินคดีแก่ลูกหนี้ตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(2) ห้ามมิให้ทวงถาม เรียกร้อง หรือกระทำการอย่างใด อันเป็นผลให้ลูกหนี้ต้องชำระหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน

(3) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหาย ให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว

ให้ศาลพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(4) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้ามูลแห่งหนี้ตามคำพิพากษานั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน ในกรณีที่ได้นำดำเนินการบังคับคดีไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการบังคับคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือการบังคับคดีได้สำเร็จบริบูรณ์แล้ว ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทราบว่าได้มีการยื่นคำร้องขอหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้ลูกหนี้ ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเสร็จก่อนวันดังกล่าว

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นของสดของเสียง่าย หรือถ้าห่วงงาช้างจะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายได้โดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร แล้วหักเงินไว้แทนทรัพย์สิน

(5) ห้ามมิให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

(6) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมาย ยึดทรัพย์สิน หรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้

(7) ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขายหรือสัญญาอื่นที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ติดตามและเอาคืน ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ หรือของบุคคลอื่นที่อาศัยสิทธิของลูกหนี้ รวมตลอดจนฟ้องร้องบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้ซึ่งเกิดขึ้นจากสัญญาดังกล่าว ถ้ามีการฟ้องคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาตัดสินไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นหรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน ลูกหนี้ หรือผู้ชำระกิจการและทรัพย์สิน แล้วแต่กรณี ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ราคา

คำตอบแทนการใช้ทรัพย์สินหรือค่าเช่าตามสัญญา สองคราวติดต่อกัน หรือกระทำความผิดสัญญาในข้อที่เป็นสาระสำคัญ

(8) ห้ามมิให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ก่อนหนี้ หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการค้ำตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(9) คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้อายัด ห้ามจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งมีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณานั้น ให้ศาลที่รับคำร้องขอมีอำนาจสั่งให้ระงับผลบังคับไว้ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามที่เห็นสมควร แต่ถ้าต่อมาศาลนั้นมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกการชำระกิจการและทรัพย์สิน ก็ให้มีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวดังกล่าวตามที่เห็นสมควรต่อไป

(10) ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินแล้ว ผู้จัดการทรัพย์สินไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินสองคราวติดต่อกัน

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งไม่ห้ามผู้ประกอบการสาธารณูปโภคที่จะมีคำร้องให้ศาลที่รับคำร้องขอมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องตามที่ศาลเห็นสมควร

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล หรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดของวรรคหนึ่ง ไม่มีผลผูกพันลูกหนี้

การทํานิติกรรม หรือการชำระหนี้ใด ๆ ที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดของวรรคหนึ่ง การนั้นเป็นโมฆะ

คำสั่งห้ามตามมาตรา ๓ ให้สิ้นผลลงเมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอ จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (ยกเลิกกระบวนการล้มละลาย หรือสิ้นสุด

กระบวนการล้มละลาย)

มาตรา 9 คำสั่งห้ามตามมาตรา 8 ไม่ห้ามเจ้าหนี้อื่นที่ยื่นคำร้องขออนุญาตเข้าเป็นผู้ร้องขอร่วมบรรดากระบวนการพิจารณาซึ่งได้ทำโดยผู้ร้องขอ ให้ถือว่าได้ทำโดยผู้ร้องขอร่วมด้วย แต่ศาลอาจอนุญาตให้ผู้ร้องขอร่วมดำเนินการกระบวนการพิจารณาใด ๆ ได้ แต่ต้องไม่ทำให้อัตราของผู้ร้องขอเสียหายหรือไม่เป็นการประวิงให้ชักช้า

ในกรณีที่มีผู้ร้องขอร่วม ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพราะผู้ร้องขอทั้งคำร้อง หรือขาดนัดพิจารณา ผู้ร้องขอร่วมอาจยื่นคำร้องขอให้ศาลดำเนินการคดีต่อไปโดยให้อัตราตนเป็นเจ้าหนี้ผู้ร้องขอก็ได้

มาตรา 10 เจ้าหนี้มีประกันอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่รับคำร้องขอเพื่อยกเลิกหรือแก้ไขคำสั่งห้ามตามมาตรา 8(5) เมื่อเจ้าหนี้ได้รับความคุ้มครองสิทธิอย่างเพียงพอ

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งให้ศาลดำเนินการพิจารณาเป็นการด่วนหากปรากฏเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องขอหรือให้ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหนี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอก็ได้

มาตรา 11 การดำเนินการต่อไปนี้ ถือเป็น การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอแล้ว

(1) มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันในจำนวนเท่ากับมูลค่าที่ลดลงไปของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของการจำกัดสิทธิตามมาตรา 8 (5) เพราะเหตุของการจำกัดสิทธินั้น

(2) มีการให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้มีประกันเพื่อชดเชยหลักประกันเดิมในจำนวนเท่ากับมูลค่าที่ลดลงไปของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของการจำกัดสิทธิตามมาตรา 8(5) เพราะเหตุของการจำกัดสิทธินั้น หรือ

(3) มีการดำเนินการอื่นใดที่เจ้าหนี้มีประกันนั้นยินยอม หรือที่ศาลเห็นว่าน่าจะทำให้เจ้าหนี้มีประกันสามารถได้รับชำระหนี้ของตนตามมูลค่าของทรัพย์สิน

อันเป็นหลักประกันในเวลาที่มีการยื่นคำร้องขอให้ชำระ
กิจการและทรัพย์สินพร้อมดอกเบี้ยและผลประโยชน์
ตามสัญญา เมื่อการดำเนินการชำระกิจการและ
ทรัพย์สินสิ้นสุดลง

มาตรา 12 ถ้ากำหนดอายุความหรือระยะเวลา
เกี่ยวกับการดำเนินการพิจารณาและการบังคับคดี
หรือระยะเวลาเกี่ยวกับการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญา
โตตุลาการที่ถูกจำกัดสิทธิไว้ตามมาตรา 6 ครบกำหนด
ก่อนวันที่คำสั่งจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง หรือจะครบ
กำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันดังกล่าว ให้อายุความ
หรือระยะเวลานั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะพ้น
กำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว แล้วแต่กรณี
แต่ถ้าอายุความหรือระยะเวลานั้นตามกฎหมายมี
น้อยกว่าหนึ่งปี ก็ให้น่าอายุความหรือระยะเวลาที่สั้นกว่า
ดังกล่าวนั้นมาใช้แทนกำหนดเวลาหนึ่งปีดังกล่าว

มาตรา 13 ถ้าลูกหนี้หรือผู้แทนของลูกหนี้เป็น
ผู้ร้องขอ เมื่อศาลได้รับคำร้องขอแล้ว ให้มีคำสั่งให้ชำระ
กิจการและทรัพย์สินโดยทันที เว้นแต่ศาลเห็นสมควร
จะไต่สวนคำร้องขอของลูกหนี้ก่อนก็ได้ ถ้าเห็นว่าลูกหนี้
ยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริต ก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ

มาตรา 14 ในกรณีที่เจ้าหนี้เป็นผู้ร้องขอ
เมื่อศาลสั่งรับคำร้องขอแล้ว ให้ศาลกำหนดวันนั่ง
พิจารณากลับเป็นกรณีแรก และให้ออกหมายเรียกและลง
สำเนาคำร้องขอไปยังลูกหนี้ให้ทราบก่อนวันนั่ง
พิจารณาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา 15 ในการพิจารณาคดีที่เจ้าหนี้เป็น
ผู้ร้องขอนั้น ถ้าลูกหนี้ได้รับหมายเรียกโดยชอบแล้ว
ไม่ยื่นคำคัดค้านหรือไม่มาศาลในวันนั่งพิจารณา
ให้ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้
ถ้าลูกหนี้มาศาลและยื่นคำคัดค้านแล้ว ให้ศาลพิจารณา
เอาความจริง ถ้าได้ความจริงว่าผู้ร้องขออาจร้องขอได้
และศาลอาจมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินได้
ให้ศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้
แต่ถ้าไม่ได้ความจริงหรือลูกหนี้นำสืบได้ว่าตนสามารถ
ชำระหนี้ทั้งหมดให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายได้เมื่อหนี้

ถึงกำหนดชำระ ให้ศาลยกคำร้องขอ

มาตรา 16 คำสั่งชำระกิจการและทรัพย์สิน
เริ่มต้นมีผลทันทีนับแต่เวลาที่ศาลมีคำสั่ง

มาตรา 17 เมื่อศาลสั่งให้ชำระกิจการและ
ทรัพย์สินแล้ว ให้ศาลแจ้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ทราบเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตั้งผู้ชำระกิจการ
และทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยมีหน้าที่รวบรวมและ
จัดการจำหน่ายกองทรัพย์สิน ตลอดจนประสานงาน
ของลูกหนี้ เพื่อจัดการชำระหนี้

มาตรา 18 ผู้ชำระกิจการและทรัพย์สินมี
อำนาจเกี่ยวกับกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ดังต่อไปนี้

- (1) จัดการและจำหน่ายกองทรัพย์สินของ
ลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็น เพื่อให้กิจการของ
ลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป
- (2) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สิน
ซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น
- (3) ประนีประนอมยอมความหรือฟ้องร้อง
หรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับกองทรัพย์สินของลูกหนี้
- (4) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็นเพื่อการ
ชำระกิจการและทรัพย์สิน

มาตรา 19 ไม่ว่าในกรณีใดๆ เมื่อศาลมีคำสั่งให้
ชำระกิจการและทรัพย์สินแล้ว ศาลจะยกคำร้องขอหรือ
มีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่อีกไม่ได้

มาตรา 20 เมื่อเห็นเป็นการสมควร ผู้ชำระ
กิจการและทรัพย์สินอาจเชื่อว่าคดีแพ่งทั้งปวงอัน
เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งค้างพิจารณาในขณะที่
มีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สินก็ได้

ส่วนที่ 4

วิธีการชั่วคราว

มาตรา 21 ในเวลาใด ๆ ก่อนศาลมีคำสั่งให้
ชำระกิจการและทรัพย์สิน เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อ
เจ้าหนี้ผู้ร้องขอยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้อง
ศาลอาจมีคำสั่งให้มีวิธีการชั่วคราวดังต่อไปนี้

- (1) คุ้มครองทรัพย์สินของลูกหนี้

(2) จำกัดสิทธิของลูกหนี้

วิธีการชั่วคราวจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ก่อนหรือในเวลาที่ใช้วิธีการชั่วคราวมีผลบังคับ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อลูกหนี้มีคำขอ ศาลจะให้เจ้าหนี้ผู้ร้องขอให้ประกันค่าเสียหายของลูกหนี้ ตามจำนวนที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าเจ้าหนี้ผู้ร้องขอไม่ให้ประกันภายในกำหนด ศาลมีอำนาจยกเลิกวิธีการชั่วคราวใด ๆ เสียก็ได้

วิธีการชั่วคราวเป็นอันสิ้นสุดไปโดยทันที เมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ จำหน่ายคดี หรือให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน เว้นแต่ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ ผู้ร้องขออาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลชั้นต้นแสดงว่าตนประสงค์จะอุทธรณ์หรือฎีกาคำสั่งนั้น และมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ศาลชั้นต้นอาจมีคำสั่งให้วิธีการชั่วคราวนั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้วิธีการชั่วคราวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับอุทธรณ์หรือฎีกา แล้วแต่กรณี เมื่อมีการอุทธรณ์หรือฎีกาแล้ว คำสั่งของศาลชั้นต้นให้มีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา 22 ในการคุ้มครองทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้าศาลเห็นว่ากรณีมีความจำเป็นเพื่อป้องกันการเปลืองไปเปล่า การบุบสลาย การยกย้าย หรือการจำหน่าย ซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ ศาลอาจมีคำสั่งอย่างใด ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าไปในเคหะสถาน ที่ทำการของลูกหนี้ หรือสถานที่ที่ลูกหนี้ครอบครอง ระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี เอกสาร หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของลูกหนี้ และให้มีอำนาจสอบสวนลูกหนี้ หรือออกหมายเรียกลูกหนี้มาสอบสวนได้

(2) ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยึดหรืออายัด

ทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ก่อน มีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน โดยให้นับบัญชีนิติในภาค 4 ลักษณะ 1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(3) ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รักษาทรัพย์สินชั่วคราว และมีอำนาจดำเนินกิจการและทรัพย์สินแทนลูกหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน ภายใต้ขอบเขตและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำสั่งนั้น ในการนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะจ้างบุคคลอื่นเข้าช่วยตามที่เห็นจำเป็น โดยคิดค่าใช้จ่ายจากทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ได้ เมื่อได้ว่าจ้างบุคคลอื่นเช่นนั้นแล้วให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานให้ศาลทราบโดยทันที ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การจ้างบุคคลเข้าช่วยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อศาลมีคำสั่งคุ้มครองตาม (3) ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แจ้งให้ลูกหนี้ทราบ และให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี เอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของตนซึ่งอยู่ในความครอบครองให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ชักช้า

เมื่อคำสั่งคุ้มครองทรัพย์สินของลูกหนี้สิ้นสุดลง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของตน รวมทั้งค่าใช้จ่าย หนี้สิน และภาระผูกพันต่าง ๆ อันเกิดขึ้น เพราะการเข้าคุ้มครองทรัพย์สินนั้น พร้อมทั้งส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ลูกหนี้ หรือผู้ชำระกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วแต่กรณี

มาตรา 23 ในการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้ได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ก. ออกไปหรือกำลังจะออกไปนอกเขตศาล หรือได้ออกไปก่อนแล้ว และคงอยู่นอกเขตศาลโดยเจตนาที่จะป้องกันหรือประวิงมิให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้

ข. ปกปิด ซุกซ่อน โอน ขาย จำหน่าย หรือยกย้ายทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี เอกสาร หรือข้อมูล

อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ให้พ้นอำนาจ ศาลหรือกำลังจะกระทำการดังกล่าว

ค. กระทำหรือกำลังจะกระทำการฉ้อโกง เจ้าหนี้ หรือกระทำ หรือกำลังจะกระทำความผิด อย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งมีโทษตามพระราชบัญญัตินี้

ศาลมีอำนาจสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(1) ห้ามมิให้ลูกหนี้ออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

(2) ให้ลูกหนี้ให้ประกันจนพอใจศาลว่า ลูกหนี้ จะไม่หลบหนีไปนอกอำนาจศาล และจะมาศาลทุกคราว ที่ศาลสั่ง ถ้าลูกหนี้ไม่ให้ประกัน ศาลมีอำนาจสั่งขัง ลูกหนี้ได้ แต่ทั้งนี้ให้ขังได้ไม่เกินหกเดือน

(3) ออกหมายจับลูกหนี้มาซึ่งไว้นานกว่าศาล จะมีคำสั่งให้ชำระกิจการและทรัพย์สิน หรือจนกว่า ศาลจะยกคำร้อง หรือจนกว่าลูกหนี้จะให้ประกัน จนพอใจศาล

มาตรา 24 ถ้าวิธีการชั่วคราวอย่างใด มีเหตุ อันสมควรจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยศาลเห็นเองก็ดี หรือลูกหนี้ได้มีคำขอขึ้นมาก็ดี ศาลมีอำนาจถอนคำสั่งนั้น หรือมีคำสั่งอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรได้

มาตรา 25 ถ้าปรากฏในภายหลังว่าเจ้าหนี้ ผู้ร้องขอแกล้งให้ศาลใช้อำนาจจัดให้มีวิธีการชั่วคราว อย่างใด ๆ เมื่อลูกหนี้มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมี อำนาจสั่งให้เจ้าหนี้ชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวน ที่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าเจ้าหนี้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ศาลมีอำนาจบังคับเจ้าหนี้ นั้น เสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ส่วนที่ 5

การประกาศคำสั่ง

มาตรา 26 เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ ยกคำร้องขอ ให้ศาลประกาศคำสั่งเช่นนั้นใน หนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

ในกรณีที่ผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ หรือขาดนัด พิจารณา หรือศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอ ก่อนที่ศาล จะสั่งจำหน่ายคดี ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่ แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลาย และลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา 27 เมื่อศาลมีคำสั่งให้ชำระกิจการ และทรัพย์สิน ยกเลิกการชำระกิจการและทรัพย์สิน หรือปลดหรือเพิกถอนคำสั่งปลดลูกหนี้จากการชำระ ทรัพย์สินและบัญชีแล้ว ให้ศาลแจ้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ ทราบเพื่อโฆษณาคำสั่งเช่นนั้นในราชกิจจานุเบกษา และในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

คำโฆษณานั้นให้แสดงวันที่ศาลมีคำสั่ง ชื่อ ตำบลที่อยู่ และอาชีพของลูกหนี้ และถ้าเป็นคำสั่ง การชำระกิจการและทรัพย์สิน ให้แจ้งชื่อผู้ชำระกิจการ และทรัพย์สิน และกำหนดเวลาและสถานที่ให้เจ้าหนี้ ทั้งหมดเสนอคำขอรับชำระหนี้ต่อผู้ชำระกิจการและ ทรัพย์สิน และถ้าเป็นคำสั่งเพิกถอนคำสั่งปลดจากการ ชำระกิจการและทรัพย์สินจะต้องกำหนดเวลาให้เจ้าหนี้ ทั้งหมดเสนอคำขอรับชำระหนี้ที่ลูกหนี้ได้กระทำ ขึ้นภายหลังที่ศาลที่ศาลมีคำสั่งปลดจากการชำระกิจการ และทรัพย์สินก่อนที่ศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนนั้นด้วย

มาตรา 28 เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ ล้มละลายหรือมีคำสั่งปลดลูกหนี้จากล้มละลาย ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินโฆษณาคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 29 ในกรณีที่มิคำสั่งตั้งผู้ชำระกิจการ และทรัพย์สินคนใหม่แทนผู้ชำระกิจการทรัพย์สินคนเดิม ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สินประกาศคำสั่งตามวิธีการ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 27 และแจ้งคำสั่งนั้นไปยังผู้ชำระ กิจการและทรัพย์สินคนใหม่ด้วย

(โปรดติดตามอ่านต่อในวารสารกระบวนการยุติธรรม เล่มที่ 2 ปีที่ 3)

